

veu, doncs, que hi ha un embull de pseudo-humanistes entre Hércules, el nom grec del déu Mercuri i l'imprecís *Hernea* o *Hernesa* d'Avienus. Tot de segona mà. I després: de tercera mà: Nic. Primitiu Gz. Serrano: *Bèrnia* «l'antic *Herna*» (*Mem. Asamb. 1. Cronistes* 5 1960, p. 134); «*Bèrnia* llamada entonces *Ernia*» Llopis Bertomeu, *Calp*, p. 104).

En resum de tot aquest cúmulo: res d'això es pot pendre en ferm, i l'única cosa prudent és desdenyar-ho.

Majorment lamentable, perquè en el terreny lingüístic seriós, el problema és realment obscur.¹ Tot sospesat en quedo amb la impressió d'un origen africà del nom: probablement bereber o camític, més aviat que aràbic. El NLL *Bèrnia* es repetia en un caseriu província de Jaén, a mitja llegua d'Úbeda (Madoz iv, 279). Sembla haver-hi identitat amb els NPP algerians *Berni* i femení *Berniya* (*GGAlg.*, 46) que no tenen arrel aràbiga, però van acompanyats d'altres amb inicial pariona i terminació diferent, *Bernū*, *Bernaḡi* 15 i *Berna^t* (ibid.). Verament no hi ha una arrel aràbiga *brn*, només un conjunt de substantius en *brn* en Dozy (*Suppl.* i, 78b, Beaussier, Lane), però sense verb i de sentits inconnexos. Doncs, probablement manllevats.

En ells ens consta *bernia* com hispànic i magrebí, ja de data antiga, nom d'una capa o de la seva tela, *PAlc* (*bèrnia*, plural *berniit*, 115b39 (> cast. *bernia* 1490, cat. *albèrnia* 1479; *DECH* i, 569a), i ja en el gloss. del marroquí Razès (S. XIII) per Ibn al-Hašša 30 (si bé aquí vocalitzat *burniya*, Dozy, *Suppl.* 178b). En conjunt sembla que hi ha aquí un mot africà més aviat que pròpiament aràbic. Més sobre el vestit *bèrnia* en *El Arch.* iv, 126.

Conclusió que es consolida si és lícit lligar-ho amb els 35 noms camítics: a) nom d'una tribu bereber dels *Mernis* (*EntreDL* ii, 227, n. 11; cf. *Merniz* NP *GGAlg.*, 288); del qual deu venir el freqüent NL de pdes. val. i mall. *Vernissa*: que recullo en les enquestes de Xàtiva (xxxii, 18.12), Planes, Benigembla, Palma, Gandia, 40 Lluçmajor i Sta. Margalida; i figura com *Marniça* en el *Rept.* de Val. (p. 479) i *Marniza* en el de Mall. (81, 454). b) Tribu bereber *Burnua* (Dubler, *Fs. Jud.*, 195). c) El nom de capa aràbic *burnūs/barnūs*, si bé aquest també documentat a Orient i des de molt antic (1001 Nits, Ibn-Ḥaliqān, *Qamūs* i Ibn al-Athir (Lane i Dozy, *Suppl.*, 79; i *DECat* i, 656-8). d) En fi *barnas* i *barranas* 'ser pobre' (adjectiu *barānis*, *RMA*, 478.2f).

En total, com vaig concloure en *EntreDL* ii, 222 50 i *DECH* (i, 569) tot plegat està lluny de ben aclarit; sobretot perquè la manca de coneixements en el domini camític ens priva d'explicar aquestes formes en -s (inexplicables per l'àrab semític); i no obstant quedem amb la impressió que aquí hi ha un grup lingüístic afro-bereber (si bé amb alguna aportació asiàtica). I que d'aquesta ha de venir el nom de la serra de *Bèrnia*, en terra on l'aportació bereber i africana és palesa, i ens consta com especialment forta: vegeu *EntreDL* ii, 227-230.

Resta l'entrebanco de la variant medieval amb -rd-: *Bèrdia* (avui només conservada en una pda. *Verdiola* del vessant Nord de la serra, dalt de la carena (Madoz iv, 279). Però pot ser una alteració secundària, per contaminació. Justament perquè no hi havia arrel àrab *brn*, el mot sofriria la influència de l'arrel àr. fortíssima *brd* 'ser fred, glaçat': l'adjectiu *bārid* 'fred' es pronuncia *bārd* en vulgar; i veg. els derivats *bar-diya* i *bardīya* en Dozy, *Suppl.* i, 67. És clar que la 10 Serra de Bèrnia és freda; i a poca distància hi ha la Serra *Gelada*: és la que forma les Penyes d'Albir, al llarg de la costa, uns 10 k. al S. de Bèrnia, i uns 9 k. de Callosa, entre Albir i Benidorm (Cavanilles ii, 240; *GGRV* 14, 22, 697 i mapa hidrogràfic 1876, p. 680-1). 15 A aquesta influència s'ajuntaria la del nom de la planta *albardí* 'papyrus', planta d'aiguamoll i llocs humits, que justament és mot especialment arrelat en valencià (*DECat* i, 141), provinent de l'àr. magrebí *bardī* 'papyrus', Dozy, *Gloss.* 66, *Suppl.* «massette, *Typha angustifolia*» (Beaussier); Cavanilles (ii, 226-288.10) trobà l'*albardin* a la carena del penyal d'Ifac, ben prop de Bèrnia (classe iii, triandria, ii, 234).

Homònims i *posttopònims*. Una mena de taronja bastant renomada és la *taronja bèrnia*, que diuen 25 així a Benidoleig (xxxiv, 113.14); igual o t. de la *bèrnia*, a Demús (xxxiii, 14.2, 3), també *figues de Bèrnia* (*DECat*), que es cullen a les anomenades *figueres berneques* (Vilamarxant xxx, 109.12). Sembla derivat del nom de la serra, però hi degué ajudar molt el duplicat *Bèrdia/Bèrnia*, perquè em diuen a Benidoleig que és la mena de taronja que es diu *naranja verde* en el cast. local.

El cognom *Bèrnia* és especialment val.: l'anoto a Massalavés (xxxI, 79.16) i *AlcM* el troba a Ondara, Carlet i Tortosa; *Bèrnia* a Val., Alboràia i dos pobles del Maestrat. Potser era immigrant valencià un *Bèrnia* cognom d'Antònia *Bèrnia* a Farrera de Pall. (*Spill* de *Cbo.* a. 1518, 53r). D'altra banda *Bèrnia* cognom a Val. a. 1820 (*BABL* xvi, 299); *Bèrnia* segons *DAG* a dos pobles del cat. or., i segons *AlcM* a sis d'aquesta zona, tres cat. occid., i Val. *Bèrdia* cognom a Vila-real (xxix, 139.24).

¹ Inacceptable una idea de Salvà (*Callosa* i, 95): que vingui de l'àr. *barrāni* 'vent del NE.' (acc. poc documentada: *PAlc* i Humbert: Dozy, *Suppl.* i, 62a); no és més que una acc. especial del sentit de 'forà' que té aquest adjectiu. Car de cap manera no es podria arribar a l'accentuació *Bèrnia*, des de *barrāni* ni *barrāniya*; i, al capdavant, Bèrnia és al N. de Callosa i d'Altea, no pas al NE.

BERNILS

Bàsicament és el nom de dos vells i importants 55 masos de l'alt Vallès: un a 0,30 h. de St. Martí de Centelles, dalt de la serra, en direcció a Castellcir; l'altre, uns 4 k. més al Sud, 0,15 h. al Sud de Bertí (te. Montmany); oït *bernils* (1924, 1925); crec que és 60 d'aquell que era la família del filòleg Pere Barnils,